

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

Hírdetési díjak

Hatszor hasznózott garmond 30 kr. egy alkalom 15 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés 100 kr. Ha nagyobb bélyegdíj szükséges,
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadványunk.

Hírdetéseket felvesznek

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt-Stubenmeister Nr. 2, (Post-
haus den Wollzeile 36, Hasensussnig et Vogler (Wallfisch-
gasse 10.) Bud. ad. Publicitäts- u. Bureau für Anzeigen-
Hausestetten és Vogler hirdetés 100, irodája. Weiss, 100.
hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest
zeriverté 5. sz.

Nyitléri czikke
garmond sora után 20 kr. fizendő.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések ideendőek.

(Folyt. köv.)

Közöltetik a miniszterelnökkel.

Tisza Kálmán min. elnök. T. képviselőház! Mielőtt az interpellációkra vázszomat megadnám, már most előzetesen arra kérem ki a t. ház engedélyét, hogy az épen most beadott interpellációra is, a mennyiben az idő engedi fogja, ma mindjárt az ülés végén válaszoljak. (Helyeslés.)

A mi a többi interpellációkat illeti — a mint már szerencsém volt a hétfői ülésben — gondolom — jelezni, sem minden egyes interpellációra külön szándékozom felelni, hanem kiválasztva külön felelet vévegt, a mely nem általában a keleti kérdésre, hanem egyes bizonyos specifikus tényre vonatkozik, így Helyi képviselő ur interpellációját, a többiekre együtt, egy beszéd keretében önjakot felelni azon meggyőződésben levén, hogy sokkal inkább lehet így a t. háznak a kormány felvilágosítását és a helyzetéről egy áttekinthető képet nyújtani, mintha egyes kérdésekre külön, megszakítva felelnék. (Helyeslés.) Helyi képviselő ur interpellációjára felelni fogok azontúl, hol a többiekre felelőmet elmondtam, s ha azután az interpelláló képviselő urak is, esetleg élnek jogukkal, ezenről az interpellációknak befejezettnek lesz tekintendő.

Én, t. ház épen úgy, mint a múltkor nem akartam, nem akarok polemikába bocsátkozni ma sem, nem akarok annyival kevésbbé, mert azt, hogy a támadásra támadással felelek, ma legálább még nem tartanám állásomban helyesnek, védeni pedig magamat nem érzek semmi hajlandóságot azért, mert azon politikát, a mely mellett már több ízben e házban szót emelni szerencsém volt, olyannak tartom, a melyet eddig is megvédtem azon tény, hogy egy a monarchia, mint specialiter Magyarországnak érdekeit semmi veszély nem fenyegeti és hogy ezen tény eléretett anélkül, hogy az országtól rendkívüli áldozatok követeltetnek volna.

Nyugodt vagyok aziránt, hogy akkor, midőn eljött az idő, midőn egész politikánk minden mozgataival teljesen feltárható lesz, annyira megfogják a tények azt védeni, hogy mindazok, akik eddig bona fide valódi aggodalomból támadták meg ezen politikát, kénytelenek lesznek íranta elismerésüket kifejezni.

Simonyi Ernő: Adjá Isten!

Tisza Kálmán: Ha polemizálni nem akarok is, mégis kötelességemnek ismerem némely felvilágosításokat adni oly tényekre vonatkozólag, melyek nem helyesen idéztettek. Nem hiszelgek magamnak azzal, hogy oly nyilatkozatokat tessek, amelyeknek alapján — mint ezt egy t. képviselő ur kívánta — a gyanúsítás, a rágalom lehetetlenné válik, mert ily nyilatkozatot tenni még oly kérdésben is, hol a kormány kezei némileg megkötve nincsenek, mint a külügyi kérdésekben, a mint igen jól méltóztatnak tudni, az emberileg lehető dolgok közé nem tartozik.

Tagadhatlan, hogy oly kérdésben, mint a minőről most van szó, sokkal könnyebb az ellenzék helyzete, mint a kormányé.

Az ellenzék, — legalább közvetlenül, — minden baj nélkül mondhat mindent, míg a kormánynak a függő dolgok felett haligatni kell a közügy, a haza érdekében olyankor is, mikor elhallgathatnák megtámadni.

Részemről teljes készséggel elfogadom ezen helyzet következményeit, mert lelkemben meg vagyok győződve arról, hogy a politika, mely követettük, a magyar-osztrák monarchia és Magyarország jólétéért követeltük.

El tudom tehát nyugodt lélekkel túrni mindazon megtámadásokat, melyek felhozhatók; de a mely perczben azt kellene binnem, hogy azért, hogy e támadásokat kikerüljem, vagy talán tapsokkal és éljenekkel fölcseréljem, olyannak tételre szántam el magamat, a mi meggyőződésem szerint az említett szent érdekekkel ellenkezik, azon percztől fogva nem tudnék nyugodt lenni, nem tudnám elviselni a dicsőséget; míg most nyugodt lélekkel el tudok viselni bárminő megtámadást. (Helyeslés a középén.)

Áttérve, a mint mondtam, a rectificálandó tényekre: felemeltetett az interpelláló urak részéről, hogy a kormány minduntalan kitűz magának valami célzt és ettől folyvást fokozott visszavonul és feladja azt, a miről előbb azt mondta, hogy fenn fogja tartani.

Felhozattott erre például, hogy a hírlapokban az volt előbb, hogy Románia, majd hogy Szerbia háboruba menetelét a külügyi kormányzat nem fogja túrni; és ime az egyik már megtörtént, a másik pedig szintén az ajtó előtt van; hogy pedig a kormány szándéka az volt, hogy ezt nem túrni, mutatja az, hogy az újsági hírek nem rectificáltak.

Már bocsáson meg a t. ház, de én nem tudom mivé lenne azon kormány, a melynek a mai időben minden róla közölt hírlapi hírt rectificálnia kellene: valóban semmi egyéb dologra ideje nem maradna.

De még egy más körülmény is van, mindenki tudja ép úgy, mint a t. képviselő urak, hogy az ilyen hírek tapogatózással is bocsáttatnak szíjjal, épen azért, hogy rectificációján utánassák a kormány oda, hogy nyilatkozni helytelen lenne. (Helyeslés a középén.)

Ha tehát az ilyen hírek nem rectificáltak, ebből azoknak valóságára következtetni igazságsan per absolutum nem lehet.

Egyébiránt hivatkozom arra, hogy azok

íránt, amikről e hírek szólottak, sem itt, sem a bécsi reichsrathban semminemű kormánynyilatkozatban mondva semmi sem volt és így azt állítani, hogy a kormány ez irányban egyszer kimondott valamit, amit azután visszavont, egyenesen tévedésen alapszik.

Szó volt róla, hogy a semlegesség mily részrehajlóan gyakoroltatik, s erre nézve két példát hozattak fel.

Azt mondta az egyik t. képviselő ur, hogy midőn a Dunába torpedók süllyesztettek, a kormány felszólalt és tiltakozott az ellen, hogy a törökök torpedókat süllyesztenek el, míg az ellen, hogy az oroszok tették ezt, nem tiltakozott; sőt a sulinai torkolatok az oroszok részéről történő elrontása ellen nem is emelt szót.

Ez ismét nem egyezik meg a tényekkel a torpedókat illetőleg.

Midőn egy alkalommal meglehetősen alaposággal nyilvánosan is el volt terjedve a hír, hogy a török kormány a torpedókat elsüllyeszti, még pedig úgy hogy nem teszi azt, mit meg szoktak ilyenkor tenni, az nem jelöli meg pontosan, hol süllyeszti el, — ami szükséges arra, hogy ha a háboru megszűnt, a torpedókat eltávolítani, vagy megsemmisíteni lehessen, nehogy még évek múlva is fenyegetések a hajózás biztonságát, s midőn mondom, ezen hír nyilvánosan is felmerült, de alaposabban is tudomására jutott a kormányzatnak: igenis, kötelességének tartotta a török kormányt figyelmeztetni, hogy ha már a háboru érdekében szükségesnek tartja a torpedók alkalmazását, kövesse azon eljárást, mely lehetővé teszi azoknak, midőn a háboru megszűnt, esetleg eltávolítását.

És így nem áll az, hogy az egyik fél irányában a torpedók használata ellen tiltakozott volna, a másik irányában pedig nem.

A török kormányról pedig határozottan mondhatom, hogy a kívánságot teljes készséggel figyelembe vette, és megtette a kellő intézkedést, hogy a mennyiben e részben egy vagy más helyütt tévedés történt volna, az ne ismétlődjék.

A Szulina torkolatra nézve pedig csak annyit mondolok, hogy nem hogy felszólalás ne történt volna ez ügyben, de ezen felszólalás következtében a pétervári kabinet el is vállalta a kötelezettséget a háboru megszüntetésével saját erejével saját pénzén helyre hozni minden bajt és kárt, és eltávolítani mindazon akadályt, melyet a Szulina torkolatban netalán az ő művelései tetek. Nem hogy ne történt volna felszólalás, de a külügyi kormányzat még ezzel sem érte be, hanem azóta is folyvást oda hatott és oda hat, hogy ne csak elháríthatassanak az akadályok, hogy azok fel ne is halmozódjanak, és így ottan nagyobb bajok elő ne idéztessenek.

T. ház! Sok hivatkozás történt a közvéleményre, hivatkozás történt a népgyűlésekre, és állították, hogy a magyar kormány nézete a magyar közvélemény nézetével a külpolitika terén homlokegyenest ellenkezik.

Előbb is engedje meg a t. ház, hogy csak általánosságban, hogy úgy fejezzem ki magamat — theoretice, szóljak a dologról; azután alkalmazva azt a jelen esetre is, el fogom mondani felfogásomat és nézeteimet. (Halljuk!)

Ami az elsőt illeti, — ismételtem — általában szólok s nem applicálva a mondandókat a magyarországi mai viszonyokra, — nyilvánulások, melyek népgyűléseknél, tüntetéseknel előfordulnak, bizonynyal minden kormány által komoly figyelemre méltandók, és komoly figyelemmel kísérendők, mint jelzői a nemzet kebelében levő véleményáramlatoknak. Ez bizonynyal részinkről is megtörtént, de azt hiszem, hogy sehol a világban ott, hol rendezett alkotmányos állam van — bármily nagybecsűleg legyenek is az ily nyilvánulások, mint jelzői a véleményáramlatnak, mégis utbagazított, rendelkezők az irányban, hogy minő külpolitika követessék, nem lehetnek.

És nem akarok messze menni; merem, állítani, hogy ahol ez másképp történt, soha azon országnak javára, a melyért történt, nem szolgált. Mások más helyen felhozták teljes igazsággal az 1870-iki francia háboru, a midőn a most elhunyt nagy francia államférfiunk bizonynyal egyik legnagyobb dicsősége fog maradni, hogy alig egynehányad magával — pedig ott ezen áramlat elragadtat magával a törvényhozó testületet — merre nemzetét figyelmeztetni a reá háromolható veszélyekre.

Ha közelebb keresünk példát, alig fogja valaki tagadhatni, hogy az orosz döntő körökben igen sokan — nem akarok megnevezni senkit — az ily nyilvánulások által hagyták magukat ezen háboruba beleerőszakoltatni; és vajjon hasznára-e Oroszországnak, itélje meg, ki az eseményeket figyelemmel kíséri. (Helyeslés és tetszés a középén.)

Alkotmányos országban a közvéleménynek hivatalos nyilatkozatot adni a törvényhozó testületnek, első sorban a képviselőháznak feladata. Nem akarom ma tárgyalni, hogy e tekintetben minő különbség van a közt, hogy mit tehet az angol parlament, vagy — ami súlyláb bir a mi közjogi viszonyaink közt — a magyar vagy osztrák képviselőház nyilatkozata. De azt bátor vagy meggyejezni, hogy mindenütt e világban, vegyem bár Angliát magát, a képviselőház nyilatkozatának lehet azon következménye, hogy azok, kik a külpolitikát vezetik, eltávoznak helyükről,

de a mennyiben a meggyőződés emberei, a mennyiben feladatuknak azt tekintik, hogy nazájuknál használjanak, e nyilatkozatnak nem lehet azon következtetése, hogy ugyanazon emberek mátlól holnapra más politikát kövessenek. De egyébiránt én a magam részéről, t. ház tagadom, hogy — ha a dolognak mélyét és lényegét nézzük — a magyar kormány által követett politika közt, azaz éles ellentét létezik, a mely állítatik.

Az egyiknek, mint a másiknak kitűzött célja nem más s nem lehet más, mint az, hogy semmi olyan, mi akár ma, akár jövőben fenyegetné a magyar-osztrák monarchia és Magyarország jólétét a most dühöngő háboru folytán ne történjék. Alapvonása mindkét politikának ugyan-ez, és meg vagyok róla győződve — nem akarok reá hosszasan kiterjeszkedni, mert a mult alkalommal is érintettem, hogy azon magyar nép, mely a jórt és széprét lelkesedni és lelkesedésében paranczint a kellő határon túlmenni is tud, de a melyet a gondviselés ritka józan észszel áldott meg: ezen magyar nép, mondom, ha úgy állítatik előbe a dolog, a mint igazság szerint áll, hogy: „érdekeinket meg kell védeni és erre két út van; az egyik megpróbálni, mindent meg pedig a siker reményével, hogy az megtörténjék anélkül, hogy elhurcoltassanak fiad és előre elköltessék három generatio kereseménye; a másik megvédi érdekeit, de mindazon áldozatok árán, melyeket el lehetett volna kerülni: a magyar nép helyeselni fogja az első, azaz azon eljárást, melyet a kormány mindeddig az első percztől fogva követett.“ (Élénk helyeslés és tetszés a középén.)

Nem akarom én — miként — mondtam — ma fejtegetni a háborunak minden következtetéseit: tudom azt is, hogy minden nemzet életében jöhetnek elő percek, amidőn azt kell, hogy mondja mindenki: ragadjon fegyvert, aki csak bírja, ismételjék hölgyeink az egri asszonyok példáját, áldozzuk fel mindenünket, de mentjük meg a hazát. Remélem, hiszem, hogy Magyarországra ez nem fog bekövetkezni; de mindenesetre azt tartom, hogy azoknak, kik hivatta vannak a monarchia és Magyarország külpolitikájára bármily befolyást gyakorolni, első sorban pedig a kormánynak kötelessége nem az: könnyelműen egy ily percz elő vezetni a nemzetet, hanem az: mindent megtenni, hogy e percz elkerültessek, (Élénk helyeslés és tetszés a középén.)

Én tudom azt t. ház, hogy a mai időben, már némileg bornírtáknak is vétetik az, ha valaki — úgy mint én magamról bevallom — a haza rögeire ragaszkodik érzi magát; ha a haza levegőjét tudja szívni csak ép tudóval. Vannak, kik az emberiség magaslátára emelkedve, a hazát működési térnek, a nemzetet eszköznek tekintik, hogy nagy szerintiük az összes emberiséget boldogítandó eszméket, egyik az egyiket, a másik a másikat, diadalra vezessék.

Ilyeket vizgataltat a haza bajaiért azon nagy elveknek valósulása; de engem, ki nem hiába hordom ezen viznek nevét, mely a hazában ered és a hazából nem bir kimenni, engem vizgatalt minden veszteségtől, ha meg van védve hazám érdeke; ennek megsértéséért nem vizgataltat semmi. (Élénk tetszés a középén.)

Áttérve t. ház szorosabban véve az egyes interpellációkra, Simonyi Ernő t. képv. ur kérésbe vonja, hogy van a kormánynak általában keleti politikája, és kérdi, ha pedig van, hát mi esoda?

Körülbelül ez lényege interpellációjának.

Én t. ház csak azt mondhatom ma, a mit mondtam máskor: hogy igenis van; áll pedig ezen keleti politikánk abban, hogy mindig megtegyünk mindent arra, hogy érdekeink a háboru veszélye nélkül, ha lehet, de mindenesetre megóvassanak; áll abban, a mit az első percztől fogva a legkritikusabb perczben határozottan mindenkinek megmondottunk, hogy bármi legyen is lefolyása a háborunak: a keleten a magyar-osztrák monarchia beleegyezése nélkül történni semmink sem szabad. (Helyeslés a középén.)

És ez megmondott és fentartott akkor, midőn a Dunán és Balkánon fegyverszájás nélkül mentek át az orosz hadseregek; nem változott Plevna után és nem fog változni, ha a változó hadi szerencse esetleg ismét a muszka fegyvereknek kedvez.

És azt gondolom, hogy midőn ez iránt biztosak voltunk, az általán jelzett első perczben is, bizva semmi másban, mint a saját érdekeink számára érintetlenül megóvándó saját erőnkben; akkor még inkább biztosak lehetünk ez iránt ma, azok után, a mik azóta közbejötték és történtek. (Helyeslés a középén.)

Amennyi Albert igen t. képviselő ur az általa felvetett kérdésből huzaván le a következtetéseket, azt kérdi, hogy igaz-e — ő ugyan igaznak veszi, mert következtet is belőle — hogy a magyar-osztrák külügyi politika akadályozta meg a törököket abban, hogy megtegyék azon intézkedéseket, melyek szükségesek lettek volna arra, hogy Szerbia háboruba ne mehessen? Végül azután kérdi, hogy mit szándékozik tenni a kormány, ha Szerbia csakugyan háboruba akar menni; szándékozik ezt neki megtiltani, vagy sem.

A mi az elsőt illeti, a t. képviselő ur tévedésben van. Ugyanis a keleti háboru kitörésekor, a magyar-osztrák külügyi kormányzat felszólalása folytán az orosz cabinet megígérté, hogy Szerbiát hadviselési tétől az orosz hadseregek nem fogják

használni és ezen ígérettel szemben lett figyelmeztetve a török kormány, hogy nem lenne czélszerű, ha ő ugyanezt nem tenné, ezzel lehetetlenné tenné, hogy a másik rész is ígértét beválthassa. És a török kormány, mely meg tudta ezt intézkedés horderejét fontolni, teljes készséggel engedett ebben, mert úgy látszik nem ítélte magára nézve hátrányosnak a magyar-osztrák külügyi kormányzat ezen felépését.

De ez iránt, hogy ha Szerbia netalán megtörvén a tavaly költött békét, háboruba megy, mit tegyen, mit tehessen Törökország, a magyar-osztrák külügyi hivatal részéről hozzá semminemű észrevétel, semminemű intés nem intéztetett, sem egyáltalában az iránt, hogy ezen esetben mit tegyen, semminemű akadály nem tétetett és teleni nem is fog. (Helyeslés és tetszés.) A mi azt a kérdést illeti, hogy a magyar-osztrák külügyi kormány mit fog tenni, erre nézve kénytelen vagyok arra kérni a t. házat, hogy a felelet alól mentsem fel, mert erre felelni annyi volna, mint megsérteni kötelességemet. Tenni fogjuk azt, mit az általán már előbb jelzett czél érdekében a viszonyok fejlődéséhez képest tenni kell. (Helyeslés, tetszés a középén) Erre nézve többet nem mondhatok.

Irányi D. és Simonyi Lajos b. képviselő urak mindketten a három császár-szövetségre vonatkozólag intéztek hozzám kérdéseket.

Itt legelőször is azzal kell tisztába jönnünk, hogy mit értünk e szó alatt: „szövetség.“ Mert én legalább úgy tudom, de úgy volt ez nyilvánosan is, hírlapok után és más enunciaciók által tudva mindenki által, egészen a legutóbbi időkig, a mikor némelyekben aggályok keletkeztek e szövetség értelme nézve, hogy oly értelmű szövetség, minő most magyaráztatik, hogy t. i. a három hatalom bizonyos konkrét kérdéssel, jelesen most a keleti kérdéssel szemben, leköttette magát, s egyik a másik irányában kötelezettséget vállalt volna: ilyen értelemben három császárszövetség nem is volt és nincsen is.

Az egész — s ezt a legutóbbi perczekig tudta mindenki, tehát nem titkot árulok el vele — állott abban, hogy a három császár és kormányunk megegyezett abban, hogy az európai béke érdekében a felmerülő kérdésekben egyezkednek egyetértéssel eljárni. Ez több éven keresztül, — mert méltóztatnak tudni, 1873 óta datálódik a dolog, — sikerült; ma is, midőn a háboru kitört, azt hogy még ma a háboru nem lett európai, részben az ezen három kormány közt fönálló barátságos viszonyoknak lehet tulajdonítani.

Lehet ennek a szövetségnek, ha a béke helyre áll eshetőleg a béke fentartása szempontjából ismét haszná; de ismétlem: azon körülményből, hogy a három császári kormány közül az egyik a másik kettő nézetének ellenére a háboruba ment, az egyikre sem, in specie, a magyar-osztrák kormányzatra semminemű kötelezettség a keleti kérdéssel szemben nem hárult, (Helyeslés a középén) sőt mint már jeleztem is, mindjárt az első perczben meg volt mondva, hogy bár mi legyen a háborunak vége, a béke megkötésénél olyan, a mit mi nem akarunk, történni nem fog. (Helyeslés a középén.)

T. ház! még csak egy pár szót kívánok hosszúra nyult feleletemhez csatolni; hivatkozva ismét minden elfogulatlan embernek belátására, hivatkozva mindenkinek józan eszére. Az egyik, a mit mondani akarok, az (Halljuk!), hogy valjon van-e az indokolva, hogy a kedélyek hazánkban ma nyugtalanabbak legyenek, mint voltak ezeltől négy hónappal, és van-e indokolva épen azok szempontjából, kik némely kérdésben — ha szabad e kifejezéssel élnem — a töröknél is törekebbek; van-e indokolva most, midőn azóta valódi esemény más, mint török győzelem, nem történt?

Én azt hiszem, hogy nincsen indokolva.

A másik, a mit mondani akarok, és itt ismét az elfogulatlanokra hivatkozom, vajjon ha állana az, a mivel a külügyi kormányzat és az azt támogató magyar kormány is nem egyszer megtámadtatik, hogy megegyezett az orosz kormánnyal Törökország feldarabolása felett, mit gondolnak önök, vajjon lehetett volna-e a kormánynak amaz uton járni, a melyen eddig járt? Hiszen ha megegyeztek volna az osztozkodás iránt: ehhez akkor, mikor a háboru megkezdődött, egy pár rövid hét és oly igen csekély erő lett volna elegendő, hogy nem lett volna idő megvárni az osztály végrehajtását és nem vártak volna be, ha osztozkodni akartak volna, hogy oly nehezségek gördítenének az osztály utjához, ha az cselezetett volna, mint a minők az újabb időben felmerültek. (Helyeslés a középén.)

Midőn előre is kérném a t. házat, hogy válaszat minden irányban tudomásul venni kegyeskedjék, befejezem beszédemet egy reflexióval Simonyi Lajos b. képviselő ur beszédének egy végmondatára.

A t. képviselő ur megígész, vagy talán rosszszul válaszat a szót, figyelmeztet, hogy ne higyzem, hogy legyen Magyarországon oly képviselőház leheto, mely Oroszország érdekében csak egy fillért is megszavazzon.

Engemet ezen figyelmeztetés nem indit, nem ijeszt meg, és ennek igen egyszerű oka van. Nem indit és nem ijeszt meg azért, mert én soha sem akartam és nem is akarok Oroszország érdekében egyetlen egy fillért sem kérni. Hanem soha egy fillért sem fogok senki más érdekében sem kérni, mint az osztrák-magyar monarchia, és így Ma-

gyarország, vagy fordítsuk meg: Magyarország és így a magyar-osztrák monarchia érdekében! (Élénk helyeslés és tetszés a középén.)

A törvényhatóságokból.

Torda-Aranyosmegye bizottmányi gyűlése.

A f. hó 28-án összehívott őszi rendes közgyűlés közepes számú bizottsági tagok jelenlétében főispán megnyitván, mindenekelőtt felolvastott a megye képviselőbizottsági legtöbb adót fizető tagjainak (összesen 138) újonnan összeállított névsorozata, a mely változás nélkül elfogadtatott s a helyigminiszter urhoz megerősítés végett felterjesztetni határozottat; ugyanczint intézkedés tétetett a választandó bizottsági tagok megválasztása tekintetéből, a mennyiben a 12 választókerület szerint a választó bizottság elnökei a főispán ajánlatára megválasztattak, s a választási nap — tekintettel arra, hogy a megyei új tisztújítások még ez év folyama alatt eszközölendők lesznek — f. év october 22-kére lett kitűzve.

Előterjesztetett a megyének 1878-ik évrő előirányzott költségvetése, a mely változtatás nélkül elfogadtatott; a mely szerint a közigazgatási szükséglet fedezésére 37.970 frt lett kimutatva. E költségvetés pedig azon kérdéssel határozottat meg erősítés végett a helyigminiszteriumhoz felterjesztetni, hogy — miután a megyei mérnöki állomásnak a jövő évről leendő megszűnésével 900 frt marad fenn — ez összeggel egy aljegyzői és egy alszámvevői állomás rendszerezését engedélyezni méltóztatson.

Előterjesztí főjegyző a közmunka és közlekedési miniszteriumnak egy leiratát, a melyben egy megyei bizottmányi feliratra tett válaszképpen megíratik, hogy a miniszteriumnak nem áll hatalmában — alaphányia miatt — a m. ludasi hid fentartása költségeit fedezni, hanem azt pártolni és engedélyezni is kész, miszerint e hid évi fentartási költségei az életbeptetendő hidván által fedeztessék. A megyei közgyűlés azonban tudatában annak, hogy bármily mérsékelt várnok által is a közforgalom érdekei nagyban vannak érintve: e kérdés előleges tanulmányozására br. Kemény György főispán elnökle alatt egy bizottságot küldött ki.

Előterjesztí továbbá főjegyző, hogy Halil bey lett Pestre új török consulnak kinevezve, — a mi „éljenzéssel“ tudomásul vétetett.

Az előterjesztett törvényhatósági átiratok között említett érdemel: Somogy megye átirata, a melyben az orosz hatalom által a török birodalom integritása ellen indított támadás — Ausztria-Magyarország létérdekeit is érintőleg — jellemezte, s az orosz agresszio ellenzetetven: felhivatik a megye közgyűlése, az országgyűléshez a keleti kérdés tárgyában benyújtandó feliratnak támogatására. A megye közgyűlése Somogy megye felirattal hasonló felirattal támogatni elhatározta.

Az egerbegyi hidra vonatkozólag pedig azon előterjesztést teszi a főjegyző, hogy az jelenleg már készen van, s egyszersmind egy kimutatást terjeszt elő, a mely kimutatásnak megvizsgálására s a 7 ezer frton felüli deficitnek miképpen leendő elenyésztesítését érdekileg felvetendő javaslatnak kidolgozására főispán elnökle alatt egy bizottság lett Betegh Ferencz, Velits Ödön, Szentpáli Ignác és Nagy Olivér személyekben kiküldve.

Végül több költség számadása és költségvetése a tett kiegészítések után megerősítést nyertén, a gyűlés d. u. 5 órakor, a főispán élénk megéljenzésével elszlott.

Torda, 1877, sept. 28.

(n.—a.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. sept. 29.

— Ö császári és Apostoli királyi Felsége, folyó évi szeptember hó 6-án Schönbrunnban kelt legfelsőbb elhatározásával, Girsik János kir. tanácsost és jószágigazgatót a rendszerezett illetményekkel kolozsvári jószágigazgatóvá legesen kinevezni, és neki az osztálytanácsosi címment díjmentesen adományozni méltóztatott.

— A nagyszombati korszályzó egylet alapszabályai, a m. kir. helyigminiszterium által, f. évi 37673. sz. alatt. a bemutatási záradékkal elláttattak.

— A székelyföldi fegyverszállításokról vett és városunkban is nagy izgatottságot kellett budapesti táviratainkkal első czikkünk foglalkozik részletesebben. Mi csak idezzük itt a „Kronstädter Ztg.“ ide ma érkezett számának következő értesítését és e mellett utaljuk olvasóinkat alábbi brassói táviratunkra is. A „Kr. Ztg.“ értesülése a következő:

„Elkobzott fegyver és hadiszer. Tegnap (szept. 27.) reggel óta indóházunknál 13 láda legújabb rendszerű hátultöltő fegyver, valamint néhány láda tölténytáska és más hadiszer lefoglakása következtében nagy izgatottság uralkodik. Konstátálva van, hogy nemrég még érkezett ide Brassóba néhány láda fegyver és innen tovább szállítottatott. A kiüldemények Bécsben. Burgasse 50. sz. a. állattak föl a vasutra és Horváthnak Kézdi-Vásárhelytől, valamint Schwarzer Hermannnak Kovásznára és Mikó-Ujjaluba voltak cizmezve. Állítólag eddigelő már 6000

Villanyos házi-táviró.

A villanyos házi-táviró újabb időben nemcsak vendéglőkben, urasági lakokban és nagyobb üzlethelyiségekben alkalmaztatik, mint igen kényelmes eszköz a cselédség előszólítására, hanem sok más célra is rendkívül hasznos, sőt nélkülözhetetlen találmánynak bizonyult. Így pl. rögtön tudatja a házi gazdával, hogy vagyonbiztonságát veszély fenyegeti, a mint a tolvaj megkísérli a kaput, szobáját, pénztáskáját, vagy csak egy ablakszárnyat is felnyitni. Jelzi továbbá a keletkező tüzvész; megmutatja a betegápolónak, hogy a betegszobában levő hőmérsék nem szállott, vagy emelkedett-e az orvos által kiszabott határon túl, szabályozza az üvegház hőmérsékét stb. stb. Egy szóval a legkülönböztetebbes hasznos eszközre alkalmaszhat.

Alólírott kész házitávirókat valamennyi említett célra, s fel is állítja azokat úgy Kolozsvárt, mint Kolozsváron kívül.

Használatba levő házitávirók nálam megtekinthetők, valamint dr. Szombat helyi úr is szíves lesz a Diána-fürdőben általam felállított távirót kíváncsra bemutatni.

Kolozsvárt, 1877. szeptember-hó.

Süss Ferdinánd,

m. kir. egyetemi mechanikus, lakik belkírályutca 37 sz. a.

(364)

(1-1)

A KOLOZSVÁRI ZENE-CONSERVATORIUMBAN

a 1877/78-iki tanévben a következő zene-ágakban és osztályokban fog adni oktatást, u. m.

I. Énekben

az osztály: I-ső osztály kezdők számára, II-ik osztály előrehaladottak számára, III-ik osztály magasabb kiképzetés. Mind a három osztályban Oberti J. B. zeneigazgató tanít.

II. Zongora osztály

a folyó évben csak a kezdők osztálya (I-ső osztály) nyitott meg, Szita Sándor tanár vezetésével; a II-ik és III-ik osztályok a jövő évben fognak rendszerezetté válni.

III. Hegedű osztály

I-ső kezdők osztálya, Schuster Károly tanár, II-ik előrehaladottak osztálya, Szita Sándor tanár, III-ik magasabb kiképzetés osztálya, Oberti J. B. zeneigazgató vezetésével.

IV. Violoncello (gordonka) osztály. V. Nagy gordon (Contrabasso), végre VI. Az összes fa (fuvola, klarinet, oboa, fagott) és

hangszerek osztályai szintén megnyitnak, melyek azokba kellő számú tanítványok jelentkeznek, ugyancsak.

VII. Zene-elméletben (összhangzatban)

is előadást tartandó később meghatározandó időben, Oberti J. B. zeneigazgató. — A fennbéli tantervezettel kapcsolatosan közöndösnek hozatik, miszerint az ének, zongora és vonóhangszerek oktatási órái ugy osztanak be, miszerint a tanítványok tanórán kívül esnek; továbbá a fuvóhangszerek oktatása pedig az esti órákban fog megtartatni, miáltal alkalom adatik az olyanoknak is a részvételre, kik a nappali órákban elfoglaltak.

hivatásos és fizetett tanítványok. A tanítványok részéről, hogy kevésbé tehetségesnek is lehet legény a részvétel.

Az iskolai év kezdődik

1877 SEPTEMBER 10-ÉN.

A felvétel a Zene-Conservatorium helyiségében (Lyceum épület, földszint) folyó október 8-ig eszközöltek naponta d. u. 3-6 óráig alólírt igazgató által, ki is a felvételekre kellő felvilágosítással szolgál.

Kolozsvárt, 1877. augusztus havában.

A Zene-Conservatorium nevében:

OBERTI J. B.

zeneigazgató.

MOLL Seidlitz-pora.

Csak akkor valódi,

ha minden doboz címlapján a sas és az én sokszorosított cseggem van lenyomva.

Büntető bírósági ítéletek ismételten constatálják cseggem és védjegyem meghamisítását, azért óva intem a közönséget az ilyen hamisítványok vásárlása ellen, minthogy azok csak ártásra vannak számíthatók.

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 frt. o. é. Valódi minőségben kapható az x szel jelölt cségeknek.

Franczia borszesz sóval.

A legmeghízhatóbb ünnegyző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyűlöletével a legelső betegség ellen, mindennemű sebesülések, fejf., rül- és fogfájás, régi sérvök és nyílt sebek, rákfélék, iszék, szemgyulladás, mindennemű qónulás és sérülés stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasítással együtt 80 kr. o. é. Valódi minőségben a f-tel jelölt cségeknek.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn M. és társai-tól Bergenben (Norvégia-ban). Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é. Valódi minőségben a *gal jelölt cségeknek.

Raktárak. Kolozsvárt: (x*) Valentini Ad. gyógyszerész. (x*) Wolff Ján. gyógyszer. (x*) Dr. Hintz György, gyógyszer. (x*) Székli Miklós, gyógyszer. Besztercén. (x) Lang Károly, gyógyszer. Brassóba. (x*) Fabik Ede gyógyszerész úrnál. Décsen. (x*) Krémér Samu. Déván. (x) Lengyel György gyógyszer. (x) Weiss Adolf. Diószent-Mártonban. (x) Fischer Ede, gyógyszer. Szécheny. (x*) Müller K. gyógyszer. (x*) Thalmyer F. (x*) Reissenberger A. F. Szászsebesen. (x) Reinhardt J. C. Szerdahelyt. (x) Schimert F. gyógyszerész. Segesvárt. (x) Teusch J. B. úrnál. Torda. (x) Trajánovits E. gyógyszerész úrnál. Zalatna. (x) Mihelyes S. gyógyszerész úrnál.

Pagliano-szőrp.

egyesen Florenczából hozatva, vértisztító hatású, általánosan ismeretes, 1 üveg ára 1 frt. — 1 ládat 12 üveggel 10 frtnak postautalvány általi beküldése mellett, bérmentesen küld meg.

MOLL A., es. k. udvari szállító Bécsben, Tuchlauben 9 sz.

(325)

(6-12)

!NEM KELL TÖBBÉ EZÜST!

Csak 1 frt. 60, 2.50, 3.80, 4.20, 5.30, 6.70 az ára egy pár elegáns asztali gyertyatartónak valódi örökfehérnek valódi alpacca-ezüstből, a miről írásbeli kezesség vallatnak.

Csak 60, 80 kr., 1 frt., 1.30, 1.50 az ára egy darab alpacca-ezüst kezégyertyatartó.

Csak 3 frt. 60 kr., 4, 6 az ára 6 pár kő és villának alpacca-ezüst fogantyúval valódi angol aczél pengével.

Csak 1 frt. 95 kr., 2.25, 2.45, 3.10, 4. — az ára 6 darab alpacca-ezüst evőkanálnak.

Csak 70, 90 kr., 1 frt. 10 kr., 1.50, 2. — az ára 6 darab alpacca-ezüst kávéskanálnak.

Csak 1 frt. —, 1.45, 1.90, 3.40, 4. — az ára egy masszív alpacca-ezüst levesmerő-kanálnak.

Csak 60, 80 kr., 1 frt. 10 kr., 1.50, 1.95 az ára egy masszív alpacca-ezüst tejmerő-kanálnak.

Csak 60, 80 kr., 1 frt. — az ára egy alpacca-ezüst bors-szelenczének.

Csak 70, 95 kr., 1 frt. 40, 2. — az ára egy alpacca-ezüst sőtartónak kristály csészével.

Csak 1 frt. 70 kr., 1.85, 2. — az ára 6 darab alpacca-ezüst tojásphárnak.

Csak 2 frt., 3, 4, 5.20, 6.30 az ára egy alpacca-ezüst cukor-szelenczének, masszív finom munka.

Csak Mindeson tárgyak örökfehérre maradására írástallalig vállaltatik kezesség.

Czim: Metallwaaren Fabrik

Blau & Kann, Bécs, Babenbergerstrasse

Nro 1.

Vidéki megrendelések pontosan utánvét mellett.

Kerti termékek eladása.

Az erdélyi gazdasági egyesület köztelkéről 1877 őszén és 1878 tavaszán eladó:

I. Gyümölcsfa, mintegy 1700 alma, körte, ősz- és kaj-szinbarack, szilva, cseresznye és meggyesemete, darabjának ára 40 kr.

II. Oltógaly, darabja 2 kr.

III. Borszőlő, mintegy 50,000 sima vessző (riesling, oporto, pinot noir), ezere 4 frt — kr.

Gyökerez vessző (riesling, oporto, pinot noir, traminer), ezere 15 frt — kr.

IV. Asztali szőlő, mintegy 3000 sima vessző (legnemesebb korai fajok), darabja — frt 2 kr.

mintegy 2000 gyökerez vessző (legnemesebb korai fajok), darabja — frt 10 kr.

V. Takarmány répa, mintegy 5000 kilo, 50 kilo (= egy mázsa) ára — frt 30 kr.

Csomagolás fejében minden darab csemete után 2 kr. pakolási díj jár. Oltógaly és szőlővessző csomagolásánál a pakolás ára a csomag nagysága szerint fizetendő.

(366) Általános tudnivalók: (1-3)

1) Szíves megrendeléseket csak az az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatala fogad el és azokat közpénzfizetés vagy utánvét mellett expedálja.

2) A megrendelések beérkezéskor sorrendje szerint fogantositatnak, helyt házhoz küldetnek, vilékre pedig a t. vevő kívánsága szerinti alkalommal szállítatnak el.

3) Világosan kitétetni kérjük a megrendelésben, hogy ha valamely faj időközben elfogyott volna, lehet-e azt vagy nem hasonló jószágú fajjal pótolni.

4) Az egyleti hivatalos helyiség: Kolozsvárt, főtér 36. szám alatt található, hol részletes árjegyzékek is kaphatók.

Gyógyszertári helyiség változtatás!

Alólírott egész tisztelettel tudatom a nagy érdemű helybeli és vidéki közönséggel, hogy 38 év óta fennálló és a legmegtisztelhető bizalomnak örvendő

MAGYAR KIRÁLYHOZ czimzett gyógyszeráramat

az eddigi, óvár és bel-monostortutca szegletén levő helyiségből, főtér 6-ik számú saját házamba, a városház során

(365) helyeztem át. (1-20)

Ez ideig irányomban tanúsított szives bizalmukért hálás köszönetem nyilvánítván, egyszersmind bátorodom egészen ujonnan berendezett és jól felszerelt üzletemet, továbbra is becses figyelmükbe ajánlani és kérem, hogy magyra becsült partfogásukkal ezentul is megtisztelni kegyeskedjenek.

Kolozsvárt, október hóban 1877.

Wolff János.

FELHÍVÁS!

az Óriás- és Érczhavas munka- és kenyér nélküli vászontakácsok és csipkecsinálók sürgős felsegélésére.

A jelenlegi nagy nyomor A jelenlegi nagy nyomor

az Óriás- és Érczhavasban a cseh

Lichter Henrik és társa

(349) 30 év óta fennálló általánosan ismert (3-12)

cs. kir. udvari vászon- és fehérnemű-gyárat

Bécs, Brandstätte 3 sz. a. az Istvánér mellett,

a kenyér nélküli munkásoknak foglalkoztatás szerződő, arra ösztönzi, hogy sajátgyártmányú vászon- és fehérnemű nagy raktárát féláron végelárusítsa, u. m.

Férfi-fehérneműk:

1 férfi ing, fehér vagy színes 75 kr.

1 amerikai Lincoln ing 1 frt 50 kr.

1 férfi ing, legfin. chiffon sima, vagy rancelt elővel 1 frt.

1 színes oxford ing két gallérral, 300 különböző minta 1 frt 50, 2 frt, 2 1/2, 3 frt.

1 férfi ing, valódi fehérnemű-vászonból, sima vagy rancelt elővel 1 frt 50, 2 frt, 2 1/2, 3 frt.

1 férfi ing, valódi hollandi vászonból, legszebb kézi munka 2 frt, 2 1/2, 3 frt, 4 frt.

1 férfi ing, valódi hollandi vászonból, 75 kr.

1 férfi ing, valódi hollandi vászonból, német, francia és magyar szabás 1 frt, 1 frt 50 kr.

1 férfi ing, valódi rumburgi vászonból, német, francia és magyar szabás 1 frt 75, 2 1/2, 3 frt.

Hölgy-fehérneműk:

1 hölgy-ing, rancelt, valódi shirting 1 frt.

1 hölgy-ing, valódi fehérnemű-vászon, zugband- 1 frt, 1 frt 50, 2 frt.

1 hölgy-ing, valódi hollandi vászon, csipkével az Érczhavasból 1 frt 50, 2 frt.

1 hölgy-ing, valódi hollandi vászon, szép kézi hurokossal 1 frt 50, 2 frt 30.

1 hölgy-ing, valódi hollandi vászon, gazdagon hímezett, csipkéselővel az Érczhavasból 2 frt 50, 3 frt, 4 frt.

1 fantasztikus-női-vászon-ing, legelőcsébb kiállítás, csipkéselővel 3, 4, 5, 6, 7 frt.

1 divat-női-vászon-ing, a legkülönbözőbb kiállításban érczhavas csipkével 2 1/2, 3, 4, 5 frt.

1 női ing, valódi shirtingból, szögély-dissztés- 1 frt.

1 női ing, valódi angol shirtingból, kitűnő szabás, zártlevesen gámróva 1 frt 30, 1 frt 75 kr., 2 frt.

1 női ing, valódi angol shirtingból, kitűnő szabás, zártlevesen gámróva 1 frt 30, 1 frt 75 kr., 2 frt.

1 női corsetto chiffonból, finomul díszítve 1 frt.

1 női corsetto legfin. angol shirtingból gazdagon díszítve, legújabb szabás 1 frt 50, 2 frt, 3 frt.

1 női corsetto gazdagon hímzett csipkéselővel az Érczhavasból 2, 2 1/2, 3, 4, 5 frt.

1 női szoknya, valódi shirtingból 1.50, 2, 2 1/2, 3 frt.

1 női szoknya, costume vagy uszály gazdagon díszítve, szögély-elővel és voláttal 2 1/2, 3, 4, 5 frt.

1 női szoknya, costume vagy uszály, fantasztikus gazdagon hímzett csipkéselővel 3, 4, 5, 6, 7, 8 frt.

1 női kényes, elegáns, gazdagon díszítve 80 kr., 1, 1 1/2, 2 frt.

1 női hálókötő, eleg. 80 kr., 1, 1 1/2, 2 frt.

Vásznok és asztalnak:

30 rőt 1/2, fehér havasi vászon 7, 8, 9 ft.

30 rőt 1/2, fehér tokecsinát 5 ft 80, 7 ft 60 kr.

30 rőt 1/2, szilvái házi vászon 6 1/2, 7 1/2, 8 ft.

30 rőt 1/2, csikos stárborgi ágymat 5 1/2, 6 1/2, 7 ft.

30 rőt 1/2, szilvái csészavászon 8 ft 50, 9 1/2 ft.

30 rőt 1/2, fehérnemű-vászon 7 1/2, 8 1/2 ft.

2 és 2 1/2, rőt szilvái vászon 6 lepedőre var- 12, 14, 16, 18 ft.

30 rőt 1/2, szilvái csészavászon 9 ft 80 kr.

30 rőt 1/2, fehérített fehérnemű-vászon 9 1/2, 11, 12 ft.

30 rőt 1/2, finom kézfőrt-vászon 14 1/2, 16, 18 ft.

30 rőt 1/2, legfin. kezfőrt-vászon 17 1/2, 20 ft.

30 rőt 1/2, rumburgi vászon 22, 24, 26, 28, 30-60 ft.

30 rőt 1/2, chiffon méter 24, 26, 28, 30, 35, 40, 50 kr.

30 rőt 1/2, fehér és színes nanking méter 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70 kr.

6 darab fehér lenzsebkendő 50, 80 kr., 1 ft.

6 darab fehér batistsebkendő színes széllel 50 kr., 1, 1 1/2, 2, 2 1/2, 3 frt.

6 darab fehér rumburgi lenzsebkendő 1.50, 2, 2 1/2, 3, 4, 5 frt.

6 darab fehér batistsebkendő boszregre 1.50, 2, 2 1/2, 3 frt.

6 darab fehér vászontrikó 1 1/2, rőtös 1.70, 2, 2 1/2, 3 frt.

6 darab fehér vászon-damaszt törölköző 1 1/2, rőtös, 2.50, 3, 4, 5 frt.

6 darab fehér vászon-asztalkendő 1.50, 2, 2 1/2, 3 frt.

6 darab fehér vászon-damaszt asztalkendő 2.25, 2.75, 3 1/2 frt.

1 darab 1/2, 1/2, 1/2, fehér vászon-abrosz 1.50, 2, 2 1/2, 3 frt.

1 darab 1/2, 1/2, 1/2, fehér vászon-damaszt abrosz 2, 2 1/2, 3 frt.

1 darab színes kőv-abrosz 1/2, 1/2, 1/2 — 70 kr.

1 1/2, 2, 2 1/2, 3 frt.

6 darab fehér és színes csomag kendő 70 kr., 1, 1 1/2, 2, 2 1/2, 3 frt.

6 személyre való damaszt-garnitúr 4 1/2, 5 1/2, 6 1/2, 7 frt.

12 személyre való damaszt-garnitúr 7 1/2, 8 1/2, 10, 12, 15 frt.

18 személyre való damaszt-garnitúr 18, 20, 25, 30 frt.

Különbélek:

1 női öltözé-köpeny, legfin. hímzett érczhavas csipkéselővel 4, 5, 6, 7, 8, 9 frt.

1 női pongyola minden kelleméből, gazdagon díszítve, francia szabás 5, 6, 7, 8 frt.

1 női pongyola minden kelleméből, gazdagon hímzett csipkéselővel, igen elegáns 7, 8, 9, 10, 12 frt.

1 női barchantgatyá, legfin. 1, 1 1/2, 2 frt.

1 finom női barchant-corsette 1.25, 1.75, 2 1/2, 3 frt.

1 finom női barchant-szoknya 1.50, 2, 2 1/2, 3 frt.

1 fr- és bőrgyermek-ingek és gatyák vászonból, shirtingból, barchantból 80 kr., 1, 1 1/2, 2, 2 1/2, 3 frt.

(271)

(7-*)

Kölcsönt szerzési közvetítés.

Alólírott egy „Jelzalog kölcsönt szerzési iródat” nyitottam, mely szerint azon birtokosoknak — kik terüh nélküli, vagy aránylag kevésbé ter- helt fekvő birtokaikra törlesztés mellett, több évekre kölcsönt kívánnának felvenni, a kívánt kölcsönt kedvező helyzetemnél fogva rövid idő alatt képes vagyok megszerezni.

A kölcsönt eszközölhető 1000 frtól feljebb, bár mily magas fokig 5% -tól egész 10%-ig, a törlesztési évek számához mérten.

Értekezhetni személyesen, vagy posta útján bérmentes levél által.

PATAKI SÁNDOR Kolozsvárt, ktl-monostortutca 15 sz. a. saját házában.

(360)

(3-15)